

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

't Klavertje

Kwaliteitsonderzoek

voorschoolse educatie

Datum vaststelling: 1 november 2019

Samenvatting

Samenvatting

De inspectie heeft op 25 juni 2019 een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de voorschoolse educatie op voorschool 't Klavertje. Voorschoolse educatie wil zeggen dat er extra aandacht is voor peuters die dat nodig hebben, zoals de peuters met een risico op een (taal) achterstand.

De reden voor dit onderzoek is dat wij in 2019 de kwaliteit van de voorschoolse educatie op kinderdagverblijven in Nederland in beeld brengen. Ook onderzoeken we in de groepen 1 en 2 van basisscholen de kwaliteit van de voorschoolse educatie voor kleuters met een risico op een (taal)achterstand. We noemen dit onderzoek de meting kwaliteit voor- en voorschoolse educatie 2019. Dit kinderdagverblijf maakt deel uit van de steekproef die we hebben getrokken. Deze samenvatting is geschreven voor ouders en andere belangstellenden.

In hoofdstuk drie van dit rapport geven wij een waardering voor de verschillende onderdelen die belangrijk zijn voor voorschoolse educatie. Wij noemen dit standaarden. Per standaard beschrijven we wat goed gaat op de voorschool en wat nog beter kan.

Wat gaat goed?

De pedagogisch medewerkers werken aan de hand van thema's doelgericht aan het stimuleren van de ontwikkeling van de peuters op het gebied van taal, rekenen, gedrag en bewegen. We zien dat de pedagogisch medewerkers rekening houden met wat de peuters nodig hebben. Bovendien is er aandacht voor de inrichting van de ruimte. De pedagogisch medewerkers passen deze bij ieder thema aan, waardoor de peuters fijn spelen en tegelijkertijd nieuwe dingen leren. De sfeer in de groep vinden we prettig.

De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat ouders weten hoe het met hun peuter gaat. We vinden het mooi om te zien dat zij ouders stimuleren tot meespelen en betrekken bij thema-activiteiten. De ouders met wie we spraken zijn tevreden over de voorschool en vertellen dat hun kind er met plezier naar toe gaat en er veel leert.

Samen met de pedagogisch medewerkers werkt de leiding aan de kwaliteit van de voorschoolse educatie. De coaches spelen daarin een

Kinderopvangorganisatie: **Dynamo**

L RK-nummer: 236558109

Totaal aantal doelgroepeuters: 2

belangrijke rol.

Wat kan beter?

We hebben ook gesproken over onderdelen die beter kunnen. Zo kunnen de pedagogisch medewerkers opbrengstgerichter werken door planmatiger en doelgerichter activiteiten aan te bieden in kleine groepjes. Verder kan de leiding van de voorschool beter in beeld brengen wat ze met de peuters bereiken en wat het effect van het aanbod en de begeleiding is. Daarmee kan het duidelijker worden of de peuters zich voldoende ontwikkelen voor ze naar groep 1 van de basisschool gaan.

Tenslotte kunnen de houder en de teamleider de kwaliteit zorg van de voorschoolse educatie versterken door concretere (meetbare) doelen te stellen in het (pedagogisch) beleidsplan, uit te werken hoe zij aan deze doelen werken en door de doelen regelmatig te evalueren.

De organisatie is bezig met een herinrichting van de organisatiestructuur gericht op het versterken van de kwaliteitszorg en kwaliteitscultuur. Vanuit een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling kunnen de teamleider, de pedagogisch coach kwaliteit en zorg en de hbo-er op de groep ieder hun bijdrage leveren aan het cyclisch evalueren en planmatig verbeteren en borgen van de kwaliteit van de voorschoolse educatie.

Vervolg

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

Inhoudsopgave

1.	Opzet van het kwaliteitsonderzoek	5
2.	Hoofdconclusie en vervolg	6
3.	Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie	7
4.	Reactie van de houder	12

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie en op enkele basisscholen met veel doelgroepkinderen in groep 1 en 2 de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties. Zo ook op Voorschool 't Klavertje.

Werkwijze

Wij vormen ons beeld van de kwaliteit door de praktijk van de voorschool te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 Voorschoolse educatie en primair Onderwijs. Wij hebben onderstaande standaarden onderzocht.

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelingsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben observaties uitgevoerd van de pedagogisch-educatieve praktijk in de groep, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met ouders, pedagogisch medewerkers, beleidsmedewerker ouderbetrokkenheid, zorgcoördinator en locatiemanager. Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij de resultaten van het onderzoek besproken.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de waarderingen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van de houder op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

.....
Waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- K** Kan beter
  - V** Voldoende
  - G** Goed
- .....

2 . Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk beschrijven we de hoofdconclusie en geven we de afzonderlijke waarderings weer per standaard op voorschool 't Klavertje.

Conclusie

We zijn positief over de kwaliteit van de voorschoolse educatie op voorschool 't Klavertje. De meeste standaarden zijn voldoende. Een onderdeel, het zicht op ontwikkelingsresultaten, kan beter.

Context

Voorschool 't Klavertje is gevestigd in basisschool de 14e Montessori De Jordaan in het centrum van Amsterdam. Er wordt vijf ochtenden per week voorschoolse educatie aangeboden door een team van twee vaste beroepskrachten. De directe aansturing van het team is in handen van de leidinggevende, die meerdere locaties aanstuurt.

Basisvoorwaarden voorschoolse educatie volgens de GGD

De GGD-toezichthouder heeft op 18 mei 2018 de basisvoorwaarden voorschoolse educatie onderzocht. Uit dit onderzoek bleek dat de basisvoorwaarden geen tekortkomingen vertoonden.

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de waarderingen en de resultaten van het onderzoek op voorschool 't Klavertje.

3.1. Ontwikkelingsproces

Ontwikkelingsproces	K	V	G
OP1 Aanbod		•	
OP2 Zicht op ontwikkeling		•	
OP3 Pedagogisch-educatief handelen		•	
OP6 Samenwerking		•	

OP1. Aanbod

De standaard aanbod waarden we als voldoende.

De pedagogisch medewerkers van de voorschool gebruiken een programma voor voorschoolse educatie en werken aan de hand een themaplanning. Doelen gericht op het stimuleren van de ontwikkeling van de peuters op het gebied van taal, rekenen, de sociaal-emotionele ontwikkeling en de motoriek zijn daarin het uitgangspunt. We constateren dat de pedagogisch medewerkers werken aan de uitvoering van het aanbod in de grote groep en in kleine groepjes en tijdens begeleid en vrij spel. Er zijn voldoende spel- en leermaterialen aanwezig waarmee de peuters ontdekkingen kunnen doen en die zijn afgestemd op de ontwikkelingsfase van de peuters. Verder richten de pedagogisch medewerkers de ruimte aantrekkelijk en uitdagend in. In de inrichting zien we dat er aandacht is voor het thema waaraan gewerkt wordt. De tentoonstelling van de gemaakte kunst tijdens het net afgeronde thema is hiervan een mooi voorbeeld. Wel kan er kan in de inrichting op de groep nog meer expliciete aandacht zijn voor de ontluikende geletterd- en gecijferdheid van de peuters.

OP2. Zicht op ontwikkeling

De standaard zicht op ontwikkeling waarden we als voldoende.

De pedagogisch medewerkers volgen de ontwikkeling van de peuters op de verschillende ontwikkelingsgebieden met behulp van een gestandaardiseerd observatie-instrument. Ze bespreken de bevindingen op vaste momenten in het jaar met ouders. Ze gaan na

waar de ontwikkeling van een peuter stagneert en wat mogelijke verklaringen zijn. Als het nodig is stellen ze in overleg met de ouders een individueel plan van aanpak op. Tijdens de observatie hebben we gezien dat de pedagogisch medewerkers de informatie over de ontwikkeling benutten om de voorschoolse educatie af te stemmen op de behoeften van individuele peuters en groepjes peuters. Dit kan echter nog doelgerichter en planmatiger door observatiegegevens meer te gaan gebruiken in een cyclisch proces van doelen stellen, passende educatie bieden aan peuters, evalueren en bijstellen van doelen en het educatieve aanbod.

OP3. Pedagogisch-educatief handelen

Tijdens het onderzoek hebben we de observant van de voorschool het pedagogisch-educatief handelen van de pedagogisch medewerkers geobserveerd.

De standaard pedagogisch-educatief handelen waarden we als voldoende.

De pedagogisch medewerkers zorgen voor een warm en respectvol klimaat waarin de regels en routines duidelijk zijn. Het dagritme biedt de peuters structuur en voorspelbaarheid. Daarnaast structureren de pedagogisch medewerkers het aanbod zo dat de peuter het zich eigen kan maken. Dit doen zij vooral met vrij spel en begeleid spel daar waar ook de kracht van de pedagogisch medewerkers ligt. Tot slot geven zij de peuters inhoudelijk feedback op hun speel- en leerproces.

Verdere ontwikkeling van het pedagogisch educatief handelen is mogelijk. Zo kunnen de pedagogisch medewerkers opbrengstgericht werken door planmatiger activiteiten aan te bieden in kleine groepjes. Tenslotte zagen we tijdens de observatie dat de pedagogisch medewerkers de peuters stimuleren tot interactie, maar dat dit vooral interactie is tussen de pedagogisch medewerker en de peuters. Er lagen kansen voor het grijpen de interactie tussen peuters onderling te stimuleren.

OP6. Samenwerking

De standaard samenwerking waarden we als voldoende.

De voorschool ziet ouders als partner in het stimuleren van de ontwikkeling van hun kinderen en zij stemt haar ouderbeleid daar op af. De pedagogisch medewerkers betrekken ouders op verschillende manieren bij de ontwikkeling van hun peuter. Naast de inloop in de ochtend zijn er regelmatig ouderkindactiviteiten en worden thema's in bijzijn van de ouders afgesloten. Ook heeft de nieuwsbrief aan inhoud gewonnen. Daarin geven ze nu aan welke woorden, liedjes en activiteiten aan bod gaan komen tijdens het thema.

Dit laatste is mede het gevolg van de extra aandacht die de houder dit schooljaar heeft voor ouderbetrokkenheid. In het kort verplicht de houder een aantal activiteiten voor alle voorscholen, zoals spelinloop en nieuwsbrieven. Daarnaast kan elke voorschool een aantal activiteiten kiezen die passen bij de ouderpopulatie, zoals uitstapjes met ouders of huisbezoeken. Voor de implementatie, monitoring en begeleiding van dit proces is een functionaris verantwoordelijk gesteld met wie wij spraken tijdens het onderzoek. Ook voorschool 't Klavertje maakt gebruik van haar expertise.

De voorschool is onderdeel van het gebouw van een basisschool. De samenwerking bestaat vooral uit de uitwisseling van informatie over de doelgroepeuters bij de overdracht. De voorschool geeft daarbij door welk vve-programma de peuter heeft gevolgd en hoe lang hij/zij dit gevolgd heeft. Er zijn afspraken over de wijze waarop ze de gegevens van de peuters aanleveren aan de basisschool. Voor de doelgroepeuters is sprake van een 'warme overdracht' van deze gegevens.

Als het gaat om een doorgaande lijn van voor- naar vroegschoolse educatie vindt aan het begin van het jaar afstemming plaats over de thema's en is er een evaluatie aan het einde van het schooljaar. De voorschool en de basisschool kunnen deze doorgaande leerlijn van voor- naar vroegschoolse educatie dus nog volop versterken. Vooral op het gebied van de zorg en begeleiding, het ouderbeleid en de kwaliteitszorg rondom het jonge kind.

3.2. Resultaten voorschoolse educatie

Resultaten voorschoolse educatie	K	V	G
OR1 Ontwikkelingsresultaten	●		

OR1. Ontwikkelingsresultaten

Hoewel het team de ontwikkeling van de peuters volgt kan ze meer doen om de resultaten in beeld te brengen. Welke doelen willen we minimaal bereiken met de peuters en in hoeverre bereiken we die ook? Op welk ontwikkelingsniveau kwamen de peuters binnen en op welk niveau vertrekken ze? Zien we daar in de loop verandering in? Door dit soort informatie inzichtelijk te maken kan het team beter in laten zien wat ze met de voorschoolse educatie bijdragen aan de ontwikkelingsgroei van de peuters en in hoeverre de peuters zijn toegerust om te starten in groep 1.

3.3. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	K	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		●	
KA2 Kwaliteitscultuur		●	
KA3 Verantwoording en dialoog		●	

KA1. Kwaliteitszorg

De standaard kwaliteitszorg waarden we als voldoende.

De houder van de voorschool heeft in haar (pedagogisch) beleidsplan haar visie op de voorschoolse educatie beschreven en de manier waarop de kwaliteit tot uitdrukking moet komen in een individueel profiel (van de pedagogisch medewerkers), groepsprofiel en organisatieprofiel. De houder beschrijft ook hoe zij de kwaliteit van de voorschoolse educatie bewaakt. Daarnaast worden ouders bevroegd op hun tevredenheid. De houder maakt nog niet expliciet welk beoogd resultaat zij met de voorschoolse educatie nastreeft.

De inzet, kwaliteiten en ambities van de betrokkenen op de locatie maken dat de afspraken over de uitvoering, op een aantal onderdelen na, worden gerealiseerd in de praktijk (zie de waardering op de overige standaarden).

De houder en de teamleider kunnen de kwaliteitszorg van de voorschoolse educatie versterken door concretere (meetbare) doelen te stellen in het (pedagogisch) beleidsplan, uit te werken hoe zij aan deze doelen werken en door de doelen regelmatig te evalueren.

De organisatie is bezig met een herinrichting van de organisatie-structuur gericht op het versterken van de kwaliteitszorg en kwaliteitscultuur. Vanuit een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling kunnen de teamleider, de pedagogisch coach kwaliteit en zorg en de hbo-er op de groep ieder hun bijdrage leveren aan het cyclisch evalueren en planmatig verbeteren en borgen van de kwaliteit van de voorschoolse educatie.

KA2. Kwaliteitscultuur

De standaard kwaliteitscultuur waarden we als voldoende.

De leiding en de pedagogisch medewerkers werken aan een voortdurende verbetering van hun professionaliteit. Zo volgen zij verschillende scholingen om hun kennis en vaardigheden te versterken. Ook hebben alle pedagogische medewerkers sinds dit jaar de beschikking over coaching on the job waarbij zij onder begeleiding

van de pedagogisch coach aan persoonlijke leerdoelen kunnen werken. Daarnaast is er een grote bereidheid om de voorschoolse educatie te verbeteren. Dit doen pedagogisch medewerkers, coach, zorgcoördinator en teamleider in toenemende mate in verbinding met elkaar en vanuit een gezamenlijke visie. Tenslotte zijn de pedagogisch medewerkers zich bewust van de effecten van hun handelen op de kwaliteit van de educatie en op de ontwikkeling van de peuters en zijn aanspreekbaar op gemaakte afspraken. Heldere ontwikkeldoelen (zie KA1) kunnen helpen bij het versterken van de aanspreekcultuur.

KA3. Verantwoording en dialoog

De standaard verantwoording en dialoog waarden we als voldoende.

De houder van de voorschool verantwoordt zich aan de gemeente over het gevoerde beleid ten aanzien van voorschoolse educatie. Het gaat hierbij bijvoorbeeld over het aantal doelgroepeuters en over het aantal maanden dat zij vve hebben gehad. Over de kwaliteit van de voorschoolse educatie en de resultaten die zij bereikt met de peuters verantwoordt de houder zich niet. De gemeente vraagt hier ook niet om. Uit de gesprekken die we voerden met enkele ouders blijkt dat de voorschool open staat voor hun wensen en voorstellen. Ook geven ouders aan dat zij voldoende informatie ontvangen.

4. Reactie van de houder

Hieronder geeft de houder een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft de houder aan hoe ze hier mee aan de slag gaat.

Het blijkt erg lastig in de praktijk om de 'opbrengsten' bij peuters vast te stellen. Door middel van observaties en vooraf gestelde doelen kun je een inschatting maken maar waterdicht zullen de opbrengsten niet zijn. Een peuter van 2 verschilt enorm in de ontwikkeling van een peuter van 3 of 4 jaar. Dit zal geen verrassing zijn alleen betekent dit voor een voorschool wel 20 tot 30 verschillende kinderen op een groep omdat de kinderen 2, 3, 4 of 5 dagen komen op de voorschool. Dit betekent dat de voorschool iedere dag een andere samenstelling heeft. Dit is bij een kleuterklas beter in kaart te brengen omdat daar 5 dagen de groep uit dezelfde kinderen bestaat. Dit is wat betreft aanbod en differentiatie beter in kaart te brengen naar mijn inziens. Wij "strugglen" overigens hiermee, ook wij zouden hier een leeftijdsadequate manier van "opbrengsten" willen zien/hebben.

Bijna een hele dag is de onderwijsinspectie op groep geweest. Dit was in het geval van voorschool 't Klavertje naast de reguliere en verdiepende GGD inspectie. Dit was erg veel. De dag voor de onderwijsinspectie waren Teamleider, Oudercontact coördinator, Pedagogisch coach, 2 ouders en 2 pm'ers tot de beschikking van de inspectie. Graag hadden we óf onderwijsinspectie óf verdiepende GGD inspectie in 1 jaar. Bijna alle inspectie onderdelen komen overeen.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

